

Zondag 28 oktober 2018

Met andere ogen

Gemeentezondag – Bijbelzondag

Lezingen: Psalm 13 en Marcus 10 : 45 – 52

Beperkt zijn in je gezichtsvermogen, blind zijn is een nare handicap. Het beperkt een mens in vele opzichten. Maar het betekent vaak ook een verrassende blik. Een kind van het blindeninstituut Bartimeüs vertelde eens: ‘de hemel is een groot huis vol rubber en grote neonlampen’. Dat lijkt zo omschreven voor veel mensen een vreselijke plek, maar het kind legde uit: ‘het betekent voor mij je nooit meer pijnlijk stoten aan een tafel of een deur en nooit meer in het donker hoeven leven’.

Met andere ogen – we kunnen op verschillende manieren naar de werkelijkheid kijken, naar elkaar.

Hoe je kijkt, en wat je ziet, hangt niet alleen van je gezichtsvermogen af.

Wie je bent, hoe je bent opgevoed, je omstandigheden nu, ervaringen goed of minder goed, en nog veel meer, bepalen allemaal mee hoe je naar het leven, naar andere mensen kijkt.

Als je in je leven te maken hebt met ziekte, verdriet, eenzaamheid, dan kleurt dat je blik op de wereld.

Het is goed om te bedenken dat het in de bijbel, als het gaat over blind zijn, nooit alleen gaat over letterlijk niet kunnen zien door een slecht gezichtsvermogen.

Blindheid gaat in de Bijbel ook altijd over verblind zijn, nog niet kunnen zien, geen inzicht, geen geloofsinzicht en daardoor geen uitzicht hebben.

En in de media van de afgelopen week hebben we er genoeg over gehoord en gelezen. Dat ondanks de afnemende kerkelijke betrokkenheid mensen blijven zoeken naar zingeving, naar betekenis in hun leven.

Met andere ogen:

Dat overkwam ook Bartimeus. Dankzij de evangelist Marcus is Bartimeüs wereldwijd bekend, en een icoon geworden van blinden en slechtzienden. Hij heeft naam en faam gemaakt en dat lijkt me ook niet onterecht.

Want wat een prachtig en aansprekend verhaal is dit. Al zijn de verhalen tweeduizend jaar oud, ze gaan over óns, vandaag de dag. Ons eigen leven wordt erin weerspiegeld. Je kunt je erin herkennen, en het heeft je iets te zeggen.

Het is met het verhaal van de blinde Bartimeus al niet anders. Zijn situatie is herkenbaar voor iedereen die in een vergelijkbaar parket zit. Of heeft gezeten. Iedereen die weet wat het is om ziek te zijn, en aan de kant te staan. Iedereen die letterlijk of figuurlijk in den blinde tast, niet weet hoe het verder moet en die speurt naar licht in de duisternis.

Bartimeus, de zoon van Timeüs, is blind. En dat is voor hem in vele opzichten een ramp. Om in leven te blijven, is hij afhankelijk van de goedheid van anderen. Hij kan niet anders dan bedelen bij de poort van de stad. En hij slijt zijn dagen hulpeloos langs de weg. Hij zit letterlijk aan de kant, hij doet niet mee aan het echte leven. Dat echte leven trekt dagelijks als een stoet aan hem voorbij, hordes mensen, allemaal op weg wie weet waar naartoe.

Bartimeüs zit langs de kant van die weg. En hij is veroordeeld tot zitten en wachten, en hopen op een aalmoes. Je zou er toch moedeloos van worden, en wanhopig.

Misschien schieten de woorden van psalm 13 hem wel eens te binnen: Heer, vergeet U mij voor altijd? Hoe lang blijf ik dag en nacht verdrietig? Laat het weer licht worden om mij heen.

De blinde Bartimeus heeft letterlijk en figuurlijk een uitzichtloos bestaan. Hij heeft geen zicht en geen uitzicht. Maar wèl inzicht! Zoals vaker in het evangelie, heeft de blinde meer inzicht dan degenen met goede ogen. Zoals wie ziek is vaak scherper ziet wat belangrijk is in het leven dan gezonde mensen.

Bartimeus is blind, maar zijn oren doen het nog goed. En horen is in de bijbel belangrijker dan zien. Wie oren om te horen heeft. Nou, die heeft hij. Hij heeft over Jezus gehoord. Jezus uit Nazareth, die gekomen is om te zoeken wie verloren is. Dát heeft Bartimeus gehoord en hij heeft het in zijn oren geknoopt.

En nu hoort hij in de reuring om zich heen, dat díe Jezus eraan komt. Als hij toch eens bij Hem kon komen, maar hij heeft weinig kans, want er staat een hele menigte voor hem. En hij ziet geen hand voor ogen. En dus schreeuwt hij boven het rumoer uit: “Zoon van David, Jezus, heb medelijden met mij!”

Het is de schreeuw van de hulpeloze. Wij doen het wat meer ingetogen, maar ook wij beginnen elke kerkdienst met deze uitroep: het Kyriegebed. Want als we hier op zondagmorgen binnen komen, staat alles wat er de afgelopen week in de wereld en in ons eigen leven is gebeurd op ons netvlies. Dat lucht op, dan kunnen we verder met de dienst.

De mensen die om Bartimeus heen staan, leggen hem het liefst het zwijgen op. Maar hij laat zich de mond niet snoeren. Want hij gelooft dat zijn leven een keer kan nemen, en dát geloof is zijn redding.

Dit is niet het verhaal van een wonderbaarlijke genezing, maar van een wonderbaarlijke roeping. Hou moed, sta op! Waar de roepstem van Jezus wordt gehoord, daar worden de wanhoop en de moedeloosheid doorbroken.

Bartimeus springt op, gooit zijn mantel af en komt naar voren. Die bedelaarsmantel, die staat symbool voor zijn oude leven, zijn bedelaarsbestaan. En nog vóórdat hij genezen wordt, heeft hij dat oude leven al afgegooid, achter zich gelaten. Dat is voorgoed voorbij. Weg die ouwe jas! Bartimeus richt zich al op een nieuw bestaan, omdat hij daarin gelooft.

En Jezus vraagt hem: “Wat wilt u dat ik voor u doe?” Dat lijkt vragen naar de bekende weg. En toch is het mooi dat Jezus deze vraag stelt. Want hoe vaak vullen we niet in voor een ander? Denken we wel te weten wat goed voor een ander is.

En Jezus zegt tegen Bartimeüs: “Ga heen, uw geloof heeft u gered.” En dat is het moment dat zijn ogen opengaan. Hij had het inzicht al, en nu ook het uitzicht. Uitzicht op een nieuw bestaan.

En wij, kan dat ook voor ons gelden? Als dit verhaal ons één ding wil vertellen, dan is het dat wij toekomst hebben, hoe donker het soms ook lijkt. Dat er Iemand is, die de moeite waard is om te volgen. En dat er een weg is die we kunnen gaan. Omdat God met ons meegaat.

Zo gaan wij verder: in de hoop dat langzaam, steeds meer onze ogen geopend worden, voor de weg en de toekomst van God.

En dat we zien:

met andere ogen, ook elkaar,
geroepen om samen leven en geloven te delen.

Gereformeerde Kerk, Loosdrecht
ds. Hillegonda Ploeger